

HADITANÁCS ANTHROPOSBAN

ÉLETTAN-POLITIKAI DRÁMA ÉS TUDOMÁNYTÖRTÉNELEM

ELŐJÁTÉKKAL, UTÓJÁTÉKKAL, HAPPYENDDEL

IRTA: KARINTHY FRIGYES

Révai Irodalmi Intézet Nyomdája, Budapest. Tres R. T. kiadása.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest: Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2024
ISBN 978-963-417-640-4 (online)
MEK-25601

JÁTSZÁK:

SZÜRKE KÉREG, államfő.

SZIV, miniszterelnök.

CSONTVELŐ, hadügyminiszter.

NERVUS VAGUS, kultuszminiszter.

COLON, kereskedelemügyi miniszter.

BÉCARTIA KÜLÜGYMINISZTERE.

SPASMUS, az összeesküvők vezére.

NERVUS APPENDICULARIS, a Csökevények államtitkára.

PARASIMPATICUS, államtitkár.

HEPAR, PULMO és egyéb szervek.

SCHMALZ, Lézengő Zsirsejt.

Összeesküvők, konstruktív és destruktív Hormonok.

Fermentumok, tartalékos és tényleges Vérsejtek.

Szolgálaton kívüli Fehérvérsejtek.

Néhány Stafilo-coccus, mint kém.

Idő: napjainkban.

ELŐJÁTÉK.

Szin: Anthropol fővárosának, Gasternek külvárosában, Duodenumban, egy félreeső tasakban. Jelen vannak: anarkista fermentumok, destruktív hormonok, néhány erjedő gomba, stafilococcus, több kifestett fehérvérsejt, valamint Spasmus, a Forradalmi Bizottság elnöke és Nervus Appendicularis, a Csökevények államtitkára.

SPASMUS: Egyedül vagyunk?

NERVUS: Minden rendben. A pilorust bezárták, a visszaömlés csak egy óra múlva kezdődik.

SPASMUS: Nincsenek kémek köztünk?

EGY HORMON: Nincsenek, parancsnok bajtárs. Az utcákon csak néhány vörösvérsejt cirkál. Simpaticust elaltattuk.

SPASMUS: Rendben van. Tehát figyeljete. A nagyvállalkozás, amelynek végcélját, Anthropol államéletének gyökeres megváltoztatását mindnyájan ismerjük...

ANARKISTA FERMENTUMOK (*felzudulva*): Nagyon helyes! Halál az uralkodó rendszerre!

EGY STAFILO-COCCUS (*koketten, rekedten*): Halál Anthropolra!

SPASMUS: A nagy vállalkozásban fontos határozatot hoztunk. A titkos propaganda eszközeivel sikerült nemcsak Duodenum, hanem az összes külvárosok egész munkássejt-társadalmát tervünknek megnyerni.

DESTRUKTIV HORMONOK ÉS FERMENTUMOK: Halljuk! Halljuk!

SPASMUS: Ez a terv a következő: Mint tudjátok, Anthropol fővárosának Gasternek, egész kereskedelmi forgalma végeredményben itt, Duodenumon áramlik keresztül, innen kerül a katonai országutakon át a városokba és falvakba. Jól tudjátok továbbá azt is, hogy szövetségeseink, a derék Hepar és Pancreas dolgozói lakosai szolgáltatják azt a napi másfél-két liter anyagot, mely a tápanyagokat bontja, építi és ezáltal az anyagcserét biztosítja...

KÖZBESZÓLÁSOK (*türelmetlenül*): Tudjuk, tudjuk, térjünk a tárgyra.

SPASMUS: Arról azonban kevesen tudnak, hogy a szövetségeseink által termelt áru jelentékeny része naponta többször visszakerül Gaster piacaira, hogy ott elpusztítsa a Fundus-művek által termelt pepsin fölöslegét és *ezáltal nagy bajoktól óvja meg a főváros munkás sejt-társadalmát!*

NERVUS: Amint azt 1908-ban Boldyreff kimutatta: ez a híres *Regurgitatio Duodenalis*.

SPASMUS: Ugy van! Az *igazi forradalmárnak műveltnnek kell lennie! (Folytatva)* Uraim! Ez a regurgitáció teszi lehetővé, hogy a Fundus-művek által termelt pepsintömeg fölöslege, ami a külső anyagok felvétele után megmarad, ne támadja meg magának a fővárosnak lakosságát is! (*Hévvél*) És most kérdezem tőletek bajtársak: *Kinek a keserves munkája szolgáltatja a fővárosnak a védelmi anyagot?*

EPEHÓLYAG-, PANKREAS- ÉS DUOD.-SEJTEK (*Kórusban*): *A mienk, a mi keserves munkánk!*

EGY MUNKÁS HEPARBÓL (*félre*): Attól vagyunk olyan keserűek!

SPASMUS: Ugy van, a tietek, csakis a tietek, barátaim, már pedig ennek a megvetett, alig figyelemre méltatott munkának, amit csakis régi idők *kérődzéséhez* hasonló rabszolga-teljesítménynek tudok minősíteni, köszönheti egész Gaster, hogy piacot talált a rajta áthullámozó

élelmiszerforgalom számára s ezzel Anthropos életét biztosította. *Nos, bajtársaim, ezt a teljesítményt nekünk módunkban van megtagadni!*

HORMONOK: Ugy van, ugy van, le a rabszolgatartókkal!

SPASMUS: Ha a visszaáramlás elől elzárjuk Gastert, megbéníthatjuk az ország vásárcsarnokát!... A piacot nem találó pepsintermelő munkások, a Fundus-művek kizsákmányolt csőcseléke megtámadja a várost... megakadályozza a forgalmat... kikezdi az alapépítményeket, megtámadja a hámsejteket s akkor, ha az egész sejttársadalmat a törvénytelen állapot meggyengítette, majd hajlandók lesznek szövetkezni velünk!... Külföldi bajtársaink, a nagyon tisztelt Bacteriumok...

EGY STAFILO-COCCUS (*rikácsolva*): Éljen a Nemzetközi Sejtmozgalom! A bacteriumok is csak olyan sejtek, mint ezek a burzsujok itten! Mi szükség külön államokra?!

EGY MÁSIK STAFILO-COCCUS: Anthropos egyesüljön a Szerves Sejttársadalommal... Bomoljon elemeire! (*Nagy láрма.*)

SPASMUS (*óvatosan*): Ilyen messzire ne menjünk bajtársaim! Mi rokonszenvvel figyeljük a jóindulatu bacteriumok mozgalmát, de ami a belügyeinket illeti...

SCHMALZ (*dörmögve maga elé*): Majd meglátjuk, mi lesz mindebből.

SPASMUS: A mi előkelő bajtársunk Nervus appendicularis öméltósága, aki a haditerv előkészítésében segítségünkre volt, otthagyva régente előkelő állását...

NERVUS APPENDICULARIS (*idegesen rángatózva*): No persze kérem... Ott mindenki korrumpálva van... Szürke Kéreg diktátorságot akar... Nekem ugyan nem parancsol... Én az alkotmány híve maradok... öregebb politikus vagyok, mint ő... Én már Anthropos régi napjaiban, mikor kérem még embrióban volt az ország, lehettem volna kormányfő is... de nekem nem kellett, nekem elég volt a csökevények államtitkársága.

SCHMALZ (*maga elé*): Savanyu volt a szőlő.

EGY REFLEX (*izgatottan*): Ki beszél itt savanyuságról?

SPASMUS (*hallgatózik*): Bajtársak, kár volt ezt a savanyuságot emlegetni... Ugy hallom, nyílik a Pílorus!...

EGY HANG (*kivülről*): Mindenki a kapuhoz... Paprikaoldó Fermentumok, negyedik osztag, előre!... Tejföl felbontó ezred, vissza az átjáróhoz!

SPASMUS (*sugva*): Paprikáscsirke!... Már megint! Másodszor ebben a ciklusban!... Micsoda munka lesz ezt feldolgozni...

MIND (*lázban*): Megint éccakai üzem!... Tulórázás!...

SPASMUS: Most mindenki menjen vissza munkahelyére. Dolgozzatok, mintha semmi sem történt volna... Ez a tulhalmozás, amivel odafönn senki sem törődik, csupán a mi malmunkra hajtja a vizet... Óriási mennyiségű sósav és pepsintermelés indul meg, lekonkurrálni a zsír és fűszerbehozatalt... Majd meglátjuk, mi történik, ha mi nem adunk védelmet!

EGY HORMON (*berohan*): Itt a hiperémia! Jönnék a vörös vérsejtek!... Kinyitni a gyárkapukat!...

SPASMUS: Vissza a műhelyekbe!... Vizszontlátásra, bajtársak!

(Mindenki szétfut, Duodenum országutján megindul a forgalom, óriási társzekereken cipelik a félig feldolgozott gyomorbennéket a belek felé. Hallani, ahogy Hepar és Pancreas munkásai felvonulnak. Az epe ömölni kezd a csatornákból. A peristaltikus mozgalom, visszafelé megindul Gaster felé. A láthatárt sárgás-zöld felhők borítják el.)

EGY HANG *(felülről a telefonba)*: Kérem az államtitkár ur ömértóságát!... Nincs a hivatalban?!... Akkor a helyettesét... Azonnal le kell szólni a Fundus Művekhez, hogy még egy szállitmányra van szükség, a déli adag teljesen elfogyott. A Tejfelelháritó különítmény parancsnoka kéreti...

SPASMUS *(halkan Nervushoz)*: Hallod, újabb pepsint kérnek...

NERVUS *(zord mosollyal)*: Majd meglátjuk mi lesz ennek a vége.

SPASMUS: Csak ezekre a Fehérvérsejtekre kell vigyázni. Az a gyanum, külföldi ügynökök vannak köztük... Streptococcusok...

NERVUS *(legyint)*: Azoktól nem félek. Fő, hogy ezeket a hülye Fermentumokat a kezünkben tartjuk. *Duodenum nagyra lesz!*

SPASMUS: Nagyobbá, mint Gaster! *Mi leszünk a főváros!*

NERVUS: Ahogy annak lennie kellett volna... Ahogy őseim az intrauterinalis őskorban megálmodták.

SPASMUS: És ennek a ragyogó fővárosnak, amelynek Gaster csak külvárosa lesz - vajjon ki lesz a polgármestere és elnöke? *(Rákacsint Nervusra.)*

NERVUS *(nevetve a kezét nyújtja)*: No mit gondolsz? *(Némán rázzák egymás kezét.)*

SPASMUS: Éljen a felszabadító forradalom - amin, siker esetén, igen szépen lehet keresni - ha kettőn áll a vásár!

NERVUS *(rángatózva, rekedten énekel)*: »Ez a harc...« *(Távolról hallani az epeszállító munkások forradalmi énekét.)*

ELSŐ DALBETÉT:

*Fel a harcra májak vesék
Nem kellenek gyermekmesék.
Szervezkedjünk lépek, belek
Vasat üssük, amig meleg.
Vége lesz a nyomornak,
Ha befütünk a gyomornak!
Sűrű sötét az éj,
Dühöng a béli szél
S legyen gyomorfekély!
Lenyelvén früstököd
Izzadjon üzstököd!
De hiába früstök s ebéd,
Ha nem adunk hozzá epét!
Hadd tudja minden náció
Mi lesz abban a ráció
Ha jön a revolúció
S nem lesz regurgitáció!*

Függöny.

A HADITANÁCS.

(Vagus kultuszminiszter, Csontvelő hadügyminiszter, Colon csere-kereskedelemügyi miniszter és Sziv miniszterelnök. Szín: a Nyultagyvelő egyik tanácskozó terme, a fossa romboidea, egy héttel az előjáték után.)

SZIV *(csönget)*: Uraim, nagyjában tudjuk, milyen komoly ügyben hívtam össze a tanácsot.

MIND: Éljen Anthropos!

SZIV: Hazánk társadalma egyelőre még nem látja a veszélyt; de mi, akik aggódva figyeljük a jövőt, nyílt szemmel kell, hogy szemébe nézzünk bizonyos nyugtalanító tüneteknek, amik az utóbbi időben nap-nap után észlelhetők s amikről már az államfő...

VAGUS: Éljen Szürke Kéreg, szeretett elnökünk!

HEPAR *(sugva)*: Hallod a strébert?

NERVUS APPENDICULARIS *(legyint)*: Született lakáj - nincs egy független gondolata!

SZIV *(folytatva)*: ...amikről már az államfő is értesült. *(Sürgönyt vesz elő.)* »Ma reggel értesítettek a Kabinetirodából, hogy a fővárosból minduntalan nyugtalanító hírek érkeznek. Titkos gyujtogatók járnak-kelnek, egyre-másra kigyullad egy telep, különösen az importszállítványok beérkezése után. Sürgős jelentést kérek, mi történt, mi az oka ennek a nyugtalanságnak.« Két nappal ezelőtt felkértem a kereskedelemügyi miniszter ur öméltóságát, készítsen minderről jelentést.

COLON: Tisztelt Minisztertanács, rövid leszek.

NERVUS APPENDICULARIS *(Heparhoz félre)*: De milyen rövid! A vékonybéllel együtt vagy nyolc méter!

COLON *(folytatva)*: Csak a tényeket sorolom fel a nélkül, hogy a feltehető okokat vizsgál-nám. Magam is a tanács bölcsességétől várom a megoldást. A tények a következők: Mintegy hat hónapja a kereskedelemben bizonyos zavar mutatkozik, aminek hatása egyre inkább érezhető különösen a főváros anyagcsereforgalmában, de nyugtalanságot okoznak pénzügyi körökben is. Ugyanolyan import mellett, mint a mult évben, tehát a kereslet és kínálat hasonló körülményei között, egyre fenyegetőbb mértékben kapjuk a tőzsdejelentéseket, hogy *legbiztosabb állampapirjaink, a Fundus-részvények nem tudnak piacot találni*. Másrészt a Fundus-művek műhelyeiben olyan többtermelés mutatkozik, ami a fővárosnak s rajta keresztül az egész országnak gazdasági egyensúlyát is fenyegeti. A pepsint és a sósavat, amit a Művek termelnek, részben felveszi a külföldi kereslet, de e felvétel lezajlása után semmiféle belföldi kereslet nem mutatkozik, *a felhalmozott anyag nyakunkon marad*. Az ilyenformán megmaradt tulprodukción természetesen a főváros lakosságán bosszulja meg magát. A pepsin éhes és előállt az a helyzet, hogy *a jószág felfalja a gazdát*. A szakértők tanácstalanul állnak e sajátos jelenség előtt, nem tudnak segíteni. A kereskedelem, mely már annyiszor segítette át az országot a nehézségeken, most Önöktől várja a kivezető ut megjelölését.

SZIV *(csenget)*: Halljuk, Uraim, a hozzászólásokat!

CSONTVELŐ *(recsegő hangon)*: Mit kell itt sokat hozzászólni?!... Kevés a haderő!... Kérek felhatalmazást a negyedik korosztály beöltöztetésére - *három brigád Vörösvérsejtet a fővárosra, majd az rendet csinál!*

VAGUS *(idegesen és gunyosan)*: A hadügyminiszter ur ömagyméltósága mindjárt a mozgósításra gondol. Ha mi nem vigyáznánk, már régen kitört volna a háború!... *(Csontvelőhöz*

fordulva.) Megbocsát, Excellenciád, de javaslatát nem is értem, mert hisz a katonaság összpontosítása ebben az esetben kivételesen nem javitaná, hanem fokozná a zavarokat, mert kétségtelenül emelné a vérbőséget és gyulladást.

HEPAR: Talán olajért kellene a külföldre fordulni?

TÖBBIEK (*nagy lármában*): Micsoda? *Olajat a tüzre?*

COLON (*erélyesen*): Ilyen megterhelések ellen eleve tiltakozom! Akkor inkább azt ajánlom, hogy Anthropol szüntesse be a tejfeles paprika felvételeket, *tartsd diétát és feküdj le!* (*Óriási lármák.*)

SZIV (*csejget*): Kérem uraim! *Tartózkodjunk az ilyen kivilágított ajánlatoktól. Anthropol ebbe sohasem fog beleegyezni!* Mit szólnának az urak a sodabikarbonáthoz?

COLON: A Gázmevek már ismételt és határozottan *tiltakoztak a soda merényletek ellen!* Már ugyanis eleget marta a nyálkahártyáinkat, de a puffadást sem bírjuk, amit okoz! *Ezt Anthropol előtt már említeni sem lehet!*

MIND: *Nem, nem, soha!* Ez már elég bajt okozott! (*Óriási lármák és felzúdulás.*)

SZIV (*csejget*): Nyugalom uraim. Vigyázzunk a szisztolémra. Önök jól tudják... (*szerényen*), hogy az a kis neurosisom... ha nem is éppen vitium...

HEPAR (*sugva, megvetően*): Már megint a billentyűt félti! Azért mondom, egy zongoraművész ne menjen miniszterelnöknek! Láttuk Paderevsky példáját.

PARASIMPATICUS *államtitkár*: Én a magam részéről (*óvatosan*) atropint ajánlanék... szerény nézetem szerint csupán arra van szükség, hogy a *Fundus*-művek termelését lecsökkentsük, amire helyre állna a termelés és fogyasztás egyensúlya.

VAGUS: Mi? Atropin? Gyorsítani a szív működést?

SZIV (*aggódva*): Micsoda? *Erről szó sem lehet!*

CSONTVELŐ: Jól néznénk ki! Vége lenne az izomtónusnak, az utak járhatatlanokká válnának, mindenki beszüntetné a munkát, a fegyver megszünné.

PARASIMPATICUS: De a vasomotorok...

CSONTVELŐ: *Süsse meg a vasomotorjait!*

VAGUS: Uraim! Az egész zavarnak az az oka, hogy Gaster polgársága ideges. *A pepsin-papírok esésének lelki okai vannak...* Fel kell világosítani, nevelni kell a polgárságot. Volt szerencsém tárgyalni erről az államfő öccsel. Az idegességet kell megszüntetni... Azért ajánlottam öccsének, hallgassa meg azt a híres pszichoanalitikust...

CSONTVELŐ (*az asztalt veri*): Pszichoanalitikus!... öreganyánk térdkalácsa!... *Talán gyermekkorai élményektől fáj az ország hasa, ha füstölt csülköt etetnek vele ecetes tormával?!...*

(*Nagy zaj.*)

SZIV (*csejget*): Uraim - míg mi itt vitázunk, végzetes dolgok történnek a fővárosban. E pillanatban kapom a telefonjelentést, hogy a duodenumi országút közelében lázadás tört ki... A sztrájkoló munkások felszedik a hámburkolatot és barrikádokat emelnek...

COLON (*rémülten*): *Erosió! Fekély!*

SZIV: Ugy van... A felszedett burkolat helyén megszűnik az ellenállás... Ha a fűszerszállítmánya oda ér...

COLON: Szétszedik az egészet!... Áttörik a falat... A forradalmárok rázudulnak a Peritoneum-ra... *Perforáció!*

(Nagy zaj.)

SZIV: Uraim - itt azonnal cselekedni kell.

CSONTVELŐ (*magánkivül*): Katonákat oda, mozgósítani kilenc ezredet!

COLON: Ördögöt!... Éppen ellenkezőleg!... Mindenki vissza a kaszárnyákba.

SZIV: Uraim! Én nem vállalom a felelősséget. Azonnal érintkezésbe lépek az államfővel... Intézkedést kérek tőle... Hol a külügyminiszter?

COLON: Ki kell nyittatni a pilorust! Az egész forgalmat, akár meg van emésztve, akár nem, át kell bocsájtani.

SZIV (*a telefonnál*): Csöndet kérek uraim, az államfő őexcellenciája... (*hallgat, aztán leverten leteszi a kagylót.*) Végső elkeseredésében szódabicarbonát rendelt.

COLON (*keserűen nevet*): Ujabb gáztámadás! Láttuk sokszor az eredményt! Hiszen a szódaszállítók egy követ fujnak a sztrájkolókkal... nem érdekük, hogy a normális üzem helyreálljon! Nekik mindegy, a pepsin pusztítja el, vagy a lug marja fel Gastert...

VAGUS: Majd meglátjuk, lehet-e erőszakkal kormányozni. Ezzel csak azt érjük el, hogy a kereskedelem teljesen megszűnik - *devalváció, államcsőd!* Én nem vállalom a felelősséget! (*Elrohan.*)

CSONTVELŐ: Beadom a lemondásomat!... (*El.*)

VAGUS: Kihallgatásra jelentkezem... Itt csak a lélek segít! Éljen Freud!... (*El.*)

CSONTVELŐ: Beadom a lemondásomat!... (*El.*)

PULMO HANGJA (*kivülről*): A légutakat már elzárja a fejlődő gáz... Nyissák ki a sphinctereket!

Hallatszik a sztrájkolók dala:

MÁSODIK DALBETÉT.

(*»Ég a kunyhó« dallamára.*)

Ég a gyomrod, ropog a szád

Ha nyeled a bicarbonát.

Mig a bikát szorongatod

A karbónát elszalasztod.

(*Ad notam »Zsindelyezik a kaszárnya tetejét«.*)

Röntgenezik a gyomromnál: belsejét,

Mind elvitték a hámsejtek elsejét.

Maradt benne belladonna, papavér,

Isten veled szilvásgombóc, bikavér.

(*Mind eltávoznak.*)

SZIV (*egyedül a telefonnál*): Te vagy az excellenciás uram?

ÁLLAMFŐ HANGJA (*a telefonban*): Én... Rémes jelentéseket kapok... Félek, hogy az intézkedések csak ideig-óráig segítenek... Tele beszélnek a fejemet. Ez a Vagus se hágy békén, éppen most jelentkezett, de nem fogadom... Ugyáltszik, csakugyan igaz azzal a sztrájkossal...

SZIV: Pardon, excellenciás uram, valaki örült fontos ügyben keres itten. Azt mondja élethalálról van szó. Meghallgatom, aztán majd jelentkezem. *(Leteszi a kagylót, a szolgálattevő véresejthez.)* Eressze be!

SCHMALZ *(rongyosan, elcsigázva becsöppen a pitvarajtóról.)*

SZIV: Mit óhajt?

SCHMALZ *(sugva)*: Beszélhetek bizalmasan a Kegyelmes Urral?

SZIV: Egyedül vagyunk.

SCHMALZ: Duodenumból jövök, az összeesküvők főhadiszállásáról.

SZIV *(csodálkozva)*: Összeesküvők?!

SCHMALZ: Sejtettem, hogy itt nem is tudnak róluk, a bajok okát Gasterben keresik. Nos, tudja meg Kegyelmes Uram, hogy hat hónapja folyik az ország fővárosának aláaknázása, Spasmusnak és kétszinű államtitkár barátjának a vezérlete alatt. Én is köztük voltam, de nem birta tovább a lelkiismeretem... *(Megtörve.)* Én szeretem a hazámat, Kegyelmes Uram és inkább őket árurom el, mint Anthropost, még ha nem is osztom mindenben a kormány felfogását.

SZIV *(izgatottan)*: Beszéljen!

SCHMALZ: Duodenum hat hónapja amerikázik. Nem szállítják az epét, ami felvenné a pepsinfölösleget.

SZIV *(billentyűjéhez kap)*: Hát persze, - most már értem! Ennek az ellenőrzésére senki se gondolt.

SCHMALZ *(legyint)*: Mit tudnak a maga nagyképű miniszterei!... A Regurgitációnak senki nem tulajdonított fontosságot... Most az összeesküvők kihasználták ezt a helyzetet.

SZIV *(gyanakodva)*: És mivel bizonyítja mindezt, amit elmond?

SCHMALZ: Csináljanak próbát. Az államhatalomnak módjában van karhatalommal hozni fel epét Duodenumból, majd meglátjuk nem szűnik-e meg azonnal az erosiót okozó sztrájk.

SZIV: Maradjon itt. *(A telefonba.)* Excellenciás uram - van módodban szakértőt azonnal meghallgatni?

AZ ÁLLAMFŐ HANGJA: Véletlenül itt van éppen Bécartia külügyminisztere.

SZIV: Átküldök egy jelentést, bizonyos összeesküvésről, amit épp most lepleztem le. Ha informátorom nem vezetett félre...

ÁLLAMFŐ HANGJA: Maradj a telefonnál, míg elolvasom. *(Szünet után hallani a rádióban az államfő beszélgetését Bécartia külügyminiszterével.)*

ÁLLAMFŐ: Van rá mód erővel behatolni Duodenumba s átszállítani az epetermelést Gasterbe?

BÉCARTIA KÜLÜGYMINISZTERE: Mi sem egyszerűbb. Gumivonatokat bocsájtunk le, felvesszük az epét, elzárjuk az alsó sineket és az egészet felküldjük Gasterbe.

ÁLLAMFŐ: Rendben van. Azonnal meg kell csinálni. *(A telefonba.)* Sziv?! Kérlek viselkedj nyugodtan, nem kell izgulni... Idegen csapatok fognak teljes rendben átvonulni a fővároson.

(Nagy lóvás-futás... A Bárzsing-szoroson megjelenik a gumivonat, a lokomotív áthatol Gasteren, ahol a lakosság száj tátva nézi a különös látványt, azután, szétkergetve a csöcselét, erővel kinyitják Pílorust, ezen át Duodenumba vonulnak és hatalmas eperakományokat szállítanak Gasterbe.)

(Szünet.)

SZIV *(telefonnál izgatottan)*: Mi újság?

COLON *(örömmel)*: A legjobb, kegyelmes uram. A sztrájk megszűnt. Pepsin és sósav-felvétel tökéletes. Közélelmezés kielégítő. A Fundus papírok emelkedtek. A felbontott burkolatnál egyelőre semmi baj. A hámsejtek már munkába álltak s ha így megy tovább, hamar rendbe jön minden.

SZIV: Nagyszerű. Azonnal jelenteni fogom a dolgot. Felvételi képesség?

COLON: Kifogástalan. Azt hiszem, jöhet a bécsiszelet uborkasalátával.

SZIV *(a másik telefonba)*: Excellenciás uram - a legjobb újságokat jelenthetem. A beavatkozás remekül sikerült. Kifogtunk az összeesküvőkön - ugylátszik informátoromnak igaza volt. Majd ki kell nevezni valahová.

ÁLLAMFŐ HANGJA *(aggódva)*: Igen ám, de ne felejtse el, ezt a külső beavatkozást nem lehet fenntartani normális állapotok között.

SZIV: Mit tegyünk?! Erővel leverni a lázadást? Csontvelő ugyanis nagyon háborús hangulatban van...

ÁLLAMFŐ HANGJA: Nem, nem, mindent csak nem polgárháborút! Semmi erőszak! Semmi sebészet!... Ugy kell tennünk, mintha nem vettünk volna észre semmit.

SZIV: Nekem van egy ötletem.

ÁLLAMFŐ HANGJA: Mi az?

SZIV: Nem lehetne külföldről epét szállítani a fővárosba?

ÁLLAMFŐ: Mondasz valamit.

SZIV: A dolog nagyon egyszerű. Gaster megkapja a szükséges epemennyiséget, megszűnnek a bajok, egy idő múlva az összeesküvők látván, hogy nincs rájuk szükség, rájönnek, hogy hiábavaló a munkájuk, ilyenformán nyakukon marad az egész termelés. Végeredményben nem nekünk ártanak, hanem önmaguknak. S anélkül, hogy erőszakot alkalmaznánk, eljön a nap, amikor saját belátásukból, kényszerűségből nyitják meg a forgalmat és helyre áll a normális anyagcsere, a helyes és egészséges körforgás.

ÁLLAMFŐ *(lelkesen)*: Nagyszerű!... S a szállított anyagban propaganda iratokat lehet be-csempészni Duodenumba, amely felvilágosítja az ottani munkásságot...

SZIV *(kétkedve)*: De kapunk-e elegendő epemennyiséget külföldről?

ÁLLAMFŐ *(az alkotás lázában)*: Ha nem kapunk, magunk fogunk készíteni... Semmi akadálya... Én ilyesmiről már régen tárgyalok külföldi államfőkkel... Egy tehetséges feltaláló járt nálam hetekkel ezelőtt és egy mesterséges készítményt mutatott, ami nemcsak arra alkalmas, hogy megfelelő adagban epével lássa el a fővárost, de olyan anyagot is kever mellé, ami teljesen megváltoztatja Duodenum munkásainak mentalitását... Naponta négy szállítmányt lehet kibocsájtani belőle...

SZIV *(lelkesen)*: Valami jó nevet kellene találni, hogy az akció hazafias jellegét hangsúlyozzuk!... Talán ezt: Salvanthropos.

ÁLLAMFŐ: Legyünk szerényebbek. Legyen a neve: SALVACID!

SZIV *(lelkesen)*: SALVACID!

ÁLLAMFŐ: Azonnal intézkedem, hogy a gyártás meginduljon. Kérek vért!

(Diszfelvonulás indul Cerebrum vára felé. A várban nagy izgalom, lótás-futás. Emlékképek, emigrammok futnak, titkos aktákkal a kombinatív osztály felé, ahol az új szer anyagát állítják össze. Ezeket a szavakat hallani: »Spasmus... hyperpepsia... Thujon... cholsav...« A szín lassan kivilágosodik.)

UTÓJÁTÉK.

(Két hónap múlva.)

Szin: Szív hálókamrája, a jobb pitvarban. Egészséges szívhangok. Áthallani a lélekzetvételt. Éjszaka.

SZIV (hirtelen gyanus zörejre riad. Kibujik az ágyból és a sötétben nyakon ragad valakit): Hé!... Világosság!... (Fény gyullad ki.) Ki vagy?!...

SPASMUS (lesütött fejjel): Ne csináljon lármát, kegyelmes uram, minek ébresszük fel az egész várost? Inkább bevallok mindent.

SZIV: Kicsoda Ön?

SPASMUS: Spasmus vagyok.

SZIV (diadallal): Ah! Spasmus... Duodenum lázadó vezére!

SPASMUS (keserűen): Igen. Régi dicsőség... Megbuktunk, vége a komédiának...

SZIV: Mi történt?

SPASMUS (legyint): Hogy mi történt?! Ön kérdi?... Ez az átkozott szer...

SZIV: Ah!...

SPASMUS: Egy darabig próbáltunk ellenállni. Hiába Gasternek nem volt többé szüksége ránk... Minden a legnagyobb rendben ment, mióta ez az új anyag elterjedt... A hámsejtek cserben hagytak bennünket, felhagyták a sztrájkot, az erózió elmúlt, a lézió megszűnt... Mit tehattunk a felhalmozott epével, amire nem volt vevő? Elvesztettem a tekintélyemet. Tegnap este bizalmasan figyelmeztettek, hogy mondjak le önszántamból a vezérségről, Duodenum munkásai el vannak szánva, mint jó hazafiakhoz, Anthropolos derék polgáraihoz illik, felajánlják termelésüket Gaster lakosságának s hajlandók szerződést kötni, hogy máától fogva elegendő mennyiséget termelnek, bármilyen nagy is a szükséglet.

SZIV: És Ön?

SPASMUS (vállat von): Mit tehettem? Nekem már befellegzett. Utolsó kétségbeesésemben merényletre szántam el magam. Egy félórával ezelőtt lopóztam be a pitvaron át azzal a szándékkal, hogy beférkőzve a billentyűk közé, megállítsam az egész vérkeringést. (Szünet.) Most itt vagyok, mindent tud. Tartóztasson le.

SZIV (rövid habozás után oda megy hozzá, a szemébe néz): Nem, nem Spasmus, én nem tartóztatok le magát. Én tudom, hogy a maga helyén minden tehetségnek érvényesülni kell a jó ügy szolgálatában. (Szünet után meghatottan.) Tudna még jó hazafi lenni?

SPASMUS (elernyedve): Kegyelmes uram...

SZIV (melegen): A peristaltikus működés ellenőrzésére új főfelügyelőre van szükségem... Vagus nem bírja már az egész strapát... Nos? (Szünet.) Kezet rá!...

SPASMUS (könnyekkel a szemében le akar térdelni): Kegyelmes Uram!...

SZIV (meghatottan): Álljon fel!... Legyen a jövőben tisztességes!... Holnap megkapja a kinevezését... A jelszó...

SPASMUS (lelkesen): Éljen Anthropolos! Éljen Gaster! Éljen Szürke Kéreg!

SZIV (*enyelegve*): No és a SALVACIDOT se felejtse el - végeredményben neki köszönheti erkölcsi megváltását.

SPASMUS (*elszántan*): Óhajtom is, hogy az Államfő mindig készenlétben tartsa, soha el ne felejtse ennek a szernek a nevét - emlékeztetésül, ha valaha meg találnék szédülni I

SZIV: Ugy legyen! Lelkedben hit - tarsolyodban Salvacid!

SPASMUS: Hiába - *szíve csak a szívnek van, ebben az országban!*

HARMADIK BETÉT.

Éneklik: Sziv és Spasmus, tánc kíséretében, miközben Sziv saját billentyűin kíséri a dallamot.

(Ad notam: »Ha férfi lelkedet«.)

*Ha a legjobb falat
Torkodon lecsuszáék,
És a gyomorfalad
Könnyműn tépi szét,
Ne gondolj szörnyűt és nagyot,
Műtétet és halált,
Se Atropint, se alkálit,
Amely savat kivált.
Gondolj szerényt s picit
Kérdezd Jenőt s Lacit,
Egyetlen szer van: SALVACID
Az meggyógyítja a pacit,
Pacit, pacit,
Naponta SALVACID!*

(Függöny.)

Budapest, postabélyeg kelte.
VIII. Üllői ut 42.

Igen tisztelt Doktor Ur!

Kérjük, fogadja szívesen a tudománynak és humornak ezt a kis kompromisszumát.

Remélhetőleg Ön is mulatságosnak fogja találni.

Az is előfordul néha, hogy a komédia alapgondolata komoly és - megszívlelendő.

Készítményünket a tuloldalon röviden ismertetjük; romániai vezérképviselőnk: Dr. Raaber Árpád Szt. István Gyógyszertára, Oradea, Str. I. C. Bratianu No. 60, készségesen szolgál további felvilágosítással, mintával és orvosi irodalommal.

Kitünő tisztelettel:

T R E S

Gyógyszervegyészeti, Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság.

SALVACID javallatai: Gyomorrontás, savtultengés, gyomorhurut, gyomor- és nyombél-fekély.

-.-

Miként ismeretes, az egészséges gyomor épségben tartásánál jelentős szerepe van a duodenális bennék visszafolyásának: az u. n. duodenális regurgitációnak. Gyomorfekélyben szenvedő beteg duodenális regurgitációját gyomorba vezetett kettős szonda segítségével állította helyre Dr. Bécart, a párizsi Bellan kórház gyomorosztályának vezetője, oly módon, hogy a duodenális nedvet az egyik szondán felszívta és a másik szondán azonnal a gyomorba fecskendezte vissza. Ezáltal nemcsak a fájdalmak azonnali megszűnését érte el, hanem az eljárás ismétlésével objektív javulást is. Ily folytatólagos kezelés a beteg szervezetét túlságosan igénybe venné; a Bécart-kísérlet tehát elméleti jelentőségű: megmutatta, hogy mennyire kívánatos a duodenális regurgitáció helyreállítása.

Ezen eszményi cél gyakorlati megvalósítására szolgál a

SALVACID. Hatásmódja:

Antispasticus anyagai lehetővé teszik és elősegítik a duodenális regurgitációt és ezzel gyakorlatilag helyreállítják a gyomor fiziológiás önvédelmét.

A duodenális regurgitáció fokozatos helyreállításáig, továbbá oly esetekben, ahol a visszafolyás gyógyszeres helyreállítása anatómiai elváltozások miatt nem lehetséges, ellátja a gyomornyálkahártyát a szükséges antipeptikus anyagokkal.

Az epe a felületi feszültség megfelelő csökkentésével a hatóanyagoknak a felszínen egyenletes vékony rétegben való gyors eloszlását és oldódását teszi lehetővé, tehát a hatóanyagok vehikuluma.

A SALVACID-ban foglalt fiziológiás mennyiségű alkália azt a célt szolgálja, hogy a hatóanyagok gyorsan feloldódjanak.

- . -

SALVACID-dal, gyakorló orvosok által és neves klinikákon, a világ minden részében végzett kísérletek hosszú sora igazolja a készítmény páratlanul jó kauzális hatását.

SALVACID összetétele:

- 1 % Thujoncholylglycin (Tetraacetylglychocholythujylamin)
- 14 % Acidum tetraacetyloglycholicum
- 23 % Fel. tauri siccum
- 10 % Calcium carbonicum
- 10 % Natrium hydrocarbonicum
- 14 % Excipiens
- 28 % Massa operculatoria